

Пустовгар К.В., бакалавр
Київський національний
університет технологій та дизайну
Радіонова Н.Й., д.е.н., доц.
Київський національний
університет технологій та дизайну

ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ЗАРОБІТНОЮ ПЛАТОЮ

Облік праці та її оплати є трудомістким процесом, пов'язаним з обробкою великої кількості первинної інформації, має багато однотипних операцій, здійснення яких потребує багато часу. Саме тому аудит розрахунків за оплати праці відіграє важливу роль у системі як зовнішнього, так і внутрішнього контролю.

Мета аудиту розрахунків з оплати праці відповідно до МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації про розрахунки з оплати праці [2].

Нарахування, виплата й облік оплати праці мають проводити згідно з чинним законодавством нормативними та інструктивними матеріалами, які регулюють трудові відносини [3, с. 186].

Об'єктами аудиту праці та її оплати є трудова дисципліна та дотримання трудового законодавства; політика оплати праці; зобов'язання з оплати праці; розрахунки за виплатами працівникам; нарахування і утримання із заробітної плати [1, с. 17].

На підготовчій стадії аудиту необхідно оцінити систему внутрішнього контролю підприємства. З метою оцінки ефективності внутрішнього контролю аудитор проводить тестування, у процесі якого з'ясовує питання викладені у наступному документі (табл. 1).

Результатом перевірки повинно бути визначення зон найвищого ризику, обумовлених: існуванням підприємства (наявний ризик), постановкою

внутрішньогосподарського контролю (ризик контролю) та ризиком з вини аудитора.

Надалі, для підвищення результативності аудиторської перевірки, аудитором складається план проведення аудиту. Він дозволяє ефективно розподілити робочий час аудитора на перевірку, визначити основні питання до розгляду. На підставі плану аудитор складає більш деталізований документ – програму аудиту.

Таблиця 1

Тест внутрішнього контролю нарахування та виплати заробітної плати

№ п/п	Зміст питання	Варіант відповіді			Примітки
		Так	Ні	Інформація відсутня	
1.	Заробітна плата виплачується шляхом: - перерахування на рахунок у банку; - готівкою	+	+		
2.	Табеля обліку робочого часу ведуться щомісяця	+			
3.	Нарахування зарплати й утримання з неї здійснюються автоматизовано	+			
4.	У розпорядженні працівників бухгалтерії є всі необхідні нормативні документи з оплати праці	+			
5.	Застосовується система оплати праці: - погодинна; - відрядна	+			
6.	Штатний розпис затверджений наказом	+			
7.	Графік відпусток затверджений	+			
8.	Витрати на оплату праці зіставляються із собівартістю продукції, робіт і послуг	+			
9.	Доступ до комп'ютеризованого обліку заробітної плати мають тільки особи, яким необхідний такий доступ у межах службових обов'язків		+		
10.	Посадові оклади встановлюються наказом керівника і передбачені штатним розписом	+			
11.	Чи враховувались попередні результати перевірок до вдосконалення діяльності підприємства	+			

Під час проведення аудиту заробітної плати використовують такі процедури, як перерахунок, перегляд, оцінка, порівняння, зіставлення, логічний аналіз тощо [4, с. 85]. Наприклад, зіставлення даних бухгалтерського обліку з первинними документами (табелі обліку робочого часу і розрахунок

заробітної плати); перерахунки сум, які були утримані, і порівняння їх із нормами діючого законодавства. При перевірці правильності нарахування заробітної плати аудитор може виявити такі типові порушення, як неправильне відображення дати прийому на роботу або звільнення з роботи, завищення окладу (розряду), а також включення в робочі дні періоду, за які слід було би нараховувати допомогу з тимчасової непрацездатності.

На заключному етапі аудиту розрахунків з оплати праці аудитор систематизує та аналізує виявлені помилки й порушення та визначають їх вплив на достовірність показників фінансової, податкової та статистичної звітності. Фактично відбувається узагальнення даних з робочих документів для підготовки звіту незалежного аудитора.

Література

1. Ангеловська О.В., Синяєва Л.В. Аудит розрахунків з оплати праці та типові помилки і порушення, що можуть бути виявлені при його проведенні. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2014. № 1 (25). С. 15-20.

2. МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2016-2017-IAASB-Handbook-Volume-1_%D1%83%D0%BA%D1%80.pdf.

3. Radionova N., Skrypnyk I., Voronkova T. Dual nature of industrial enterprise cost management system. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2019. Vol. 5. No. 2. P. 184-190. <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/652/pdf>.

4. Радіонова Н.Й., Окончук А.Р. Значення бухгалтерських компетенцій для реалізації управлінських функцій на підприємстві. Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації» 10 листопада 2020 року м. Київ КНУТД. С.84-85.